

Bruselj, 12.9.2018
COM(2018) 635 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Izboljšanje zakonitih poti v Evropo: nepogrešljiv del uravnotežene in celovite migracijske politike

*Prispevek Evropske komisije k srečanju voditeljev v
Salzburgu 19. in 20. septembra 2018*

„Spodbujati želim novo evropsko politiko o zakonitih migracijah. S takšno politiko bi lažje obvladali pomanjkanje specifičnih kompetenc in privabili nadarjene kadre, da bi bili tako boljše opremljeni za reševanje demografske problematike v Evropski uniji. Želim si, da bi postala Evropa vsaj tako privlačna kot najbolj priljubljene destinacije migrantov – Avstralija, Kanada in Združene države Amerike. Za začetek nameravam pregledati zakonodajo o tako imenovani modri karti in nezadovoljivo raven njenega izvajanja.

Verjamem tudi, da moramo bolj odločno obravnavati nezakonite migracije, in sicer zlasti prek boljšega sodelovanja s tretjimi državami, med drugim tudi v zvezi s ponovnim sprejemom.

Politične usmeritve naslednje Evropske komisije, Jean-Claude Juncker, kandidat za funkcijo predsednika Evropske komisije, 22. oktober 2014

1. UVOD

Globalne migracije in mobilnost so in bodo še naprej temeljne značilnosti 21. stoletja. V zvezi s tem se je EU zavezala, da bo nadaljevala izvajanje vseh potrebnih ukrepov za doseganje pravične in uravnotežene migracijske politike EU, ki bo temeljila na skupnih vrednotah ter celovito upravljala tokove nedovoljenih in dovoljenih migracij. Evropski svet je v svojih sklepih iz junija 2018 ponovno potrdil, da je predpogoj za delujočo migracijsko politiko EU celovit pristop, ki združuje notranje in zunanje delovanje za zagotovitev učinkovitejšega nadzora zunanjih meja EU, stroge politike vračanja ter dobro vodene politike zakonitih migracij in azilne politike.

Skupna prizadevanja za preprečevanje tokov nedovoljenih migracij so privedla do konkretnega napredka. Ista politična odločnost je potrebna tudi pri razvoju zakonitih poti v Evropo, zaradi česar je treba okrepiti prizadevanja. Nadzorovane zakonite migracije iz humanitarnih razlogov ali na podlagi potreb trga dela so in bi morale ostati nepogrešljiv del uravnotežene in celovite migracijske politike, kot je določeno tudi v evropski agendi o migracijah¹. To vključuje vzpostavitev učinkovitejše politike zakonitih migracij, ki bo sposobna upoštevati potrebe evropskega gospodarstva. Zajema tudi okrepitev našega sodelovanja s tretjimi državami, vključno z nenehno potrebo po ponujanju varnih in nadzorovanih poti prek preselitve. Ne nazadnje, popolna vzpostavitev zakonitih poti pomeni zagotavljanje učinkovitih politik vključevanja za tiste državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU.

Ena od ključnih točk v gospodarstvu EU, ki se postopno izboljšuje, mora biti polna aktivacija, usposabljanje in izpopolnjevanje delovne sile EU. Vendar mora EU, da bi ostala konkurenčna v svetovnem gospodarstvu, tudi privabiti kvalificirane in nadarjene ljudi z vsega sveta, ob tem pa v celoti spoštovati nacionalne pristojnosti držav članic pri odločanju o tem, koliko delovnih migrantov iz tretjih držav bodo sprejele na svoja ozemlja.

Zato moramo okrepiti delo v zvezi z zakonitimi potmi. Sprejeti moramo bistvene ukrepe, kot je reforma modre karte EU, ki jo je predlagala Komisija in s katero bi se izboljšala sposobnost EU, da pritegne in obdrži visoko usposobljene državljane tretjih držav, s čimer bi se ta usmerjena migracija spremenila v priložnost in korist za gospodarstvo in družbo. Zakonite poti morajo postati privlačen del našega partnerskega odnosa s tretjimi državami. Tega nepogrešljivega dela celovitega pristopa ne smemo zanemariti.

¹ Sporočilo Komisije z naslovom „Evropska agenda o migracijah“ z dne 13. maja 2015, COM(2015) 240 final.

2. ZAKONITE POTI: KLJUČNI ELEMENTI ZA BOLJE UPRAVLJANE MIGRACIJE

EU je od leta 2003 razvila najrazličnejše instrumente za vzpostavitev skupnega okvira za upravljanje zakonitih migracij, države članice pa ostajajo pristojne, da določijo število delovnih migrantov, ki jih bodo sprejele iz tretjih držav. Ta okvir zagotavlja več priložnosti državljanom tretjih držav, ki želijo izkoristiti zakonite migracije v Evropo, in sicer kot delavci, vključno z visoko usposobljenimi delavci, študenti ali raziskovalci, pa tudi prek združitve družine. V zadnjih dveh letih se je v okviru preverjanja ustreznosti izvedlo splošno vrednotenje zakonodaje Unije o zakonitih migracijah, Komisija pa bo rezultate tega vrednotenja objavila pozneje. To sporočilo zato ne obravnava vseh zakonitih poti, ampak se osredotoča na preselitev iz humanitarnih razlogov in poti za delovno migracijo.

2.1 Delovna migracija in modra karta

Dobro upravljana delovna migracija ne bi le pripomogla k zmanjšanju spodbud za uporabo nezakonitih poti, temveč bo hkrati omogočila EU, da privabi pravo strukturo talentov in spretnosti ter uskladi sprejeme s potrebami na trgu dela, s čimer bo prispevala k splošni blaginji EU.

Politiko delovne migracije in strategije vključevanja v Evropi je treba zasnovati in oblikovati v popolni sinergiji z obstoječimi razmerami na trgu dela ter s socialnimi politikami in institucijami. Ker se svet dela spreminja, je bistvenega pomena oblikovati politike, ki se odzivajo na potrebe trga dela in omogočajo skupen pristop med vladnimi službami v EU.

S predlogom Komisije za ustanovitev Evropskega organa za delo² lahko EU naredi korak naprej v izboljšanju sodelovanja in usklajevanja med nacionalnimi organi trga dela za lažje upravljanje bolj povezanega evropskega trga dela. Zadevni organ bo zlasti pokrival več obstoječih orodij in struktur, povezanih s čezmejno mobilnostjo, kot so EURES (Evropski portal za zaposlitveno mobilnost), koordinacija evropskih sistemov socialne varnosti in evropska kartica zdravstvenega zavarovanja. Njegove dejavnosti bodo zajemale državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo v Uniji, kot so imetniki modre karte EU, osebe, premeščene znotraj podjetja, ali rezidenti za daljši čas in njihove družine. Izvajal bo tudi analize trga dela na podlagi razpoložljivega strokovnega znanja o trendih zaposlovanja in napovedovanju spretnosti. Tako se bodo pridobile informacije o sektorjih in poklicih, pri katerih obstajajo pomanjkljivosti na trgu dela v Evropi.

Izboljšanje zakonitih poti v Evropo je danes glede na nedavne in prihodnje trende še bolj utemeljeno in nujno.

V zadnjih letih je imela Evropa zaradi prizadevanj na vseh ravneh korist od stabilne rasti in izrazitega ustvarjanja novih delovnih mest. Brezposelnost v EU je najnižja v tem desetletju, število zaposlenih pa še nikoli ni bilo tako veliko. To sicer še vedno ne velja za vso Evropo, vendar v več državah članicah narašča število prostih delovnih mest in pojavlja se strukturno pomanjkanje strokovnega znanja v nekaterih gospodarskih sektorjih, kot je informacijska in komunikacijska tehnologija ali zdravje, pa tudi v določenih poklicih³. Delež delodajalcev, ki poročajo o težavah pri zaposlitvi delovnih mest, se povečuje ter v povprečju presega 40 % in je celo večji od 50 % v Nemčiji, na Poljskem, Slovaškem in Madžarskem⁴. Poklici, pri katerih je

² COM(2018) 131 final.

³ V prvem četrtletju leta 2018 je bilo v EU kot celoti skupno vsaj 3,8 milijona prostih delovnih mest, medtem ko se je stopnja prostih delovnih mest (delež prostih delovnih mest glede na vsa delovna mesta) od leta 2012 stalno zviševala in dosegla 2,2 % v prvem četrtletju leta 2018 (v državah članicah, kot so Češka, Belgija, Nemčija, Švedska, Nizozemska in Avstrija, je blizu 3 % ali višja). Vir: Eurostat, statistični podatki o prostih delovnih mestih.

⁴ Anketa družbe Manpower o pomanjkanju ustrežno usposobljene delovne sile (tretje četrtletje leta 2018).

pomanjkanje najobičajnejše, vključujejo strokovne poklice, inženirje, tehnike in strokovnjake za IT, pa tudi poklice, ki zahtevajo manj formalnega znanja, kot so trgovski zastopniki in vozniki⁵.

Ti trendi bodo imeli v prihodnosti vse večji vpliv, saj se EU srečuje s postopnim upadom delovno sposobnega prebivalstva (15–64 let). To naj bi se okrepilo: zaradi demografskega staranja, tudi ob upoštevanju nedavnih migracijskih trendov, bo predvidoma v naslednjih dveh desetletjih delovno sposobno prebivalstvo upadlo za približno 22 milijonov (zmanjšanje za 7 %). Tudi če bi večja udeležba žensk in starejših delavcev na trgu dela verjetno delno nadomestila ta trend, napovedi⁶ glede splošne delovne sile kažejo enako: v bližnji prihodnosti (v obdobju 2015–2035) naj bi po ocenah delovna sila v EU upadla za 18,3 milijona (zmanjšanje za 7,4 %)⁷.

Hkrati se bo povpraševanje po posebnih spretnostih verjetno povečalo in spremenilo v skladu s socialnim in tehnološkim razvojem. Pričakuje se na primer, da bo povpraševanje po kvalifikacijah na visokošolski ravni oviralo ponudbo delovne sile, saj bo za 43 % delovnih mest, ki bodo po napovedih ustvarjena v obdobju do leta 2030, potrebna visoka stopnja izobrazbe. Do leta 2030 naj bi bila na voljo številna prosta delovna mesta za poklice, kot so strokovnjaki za poslovanje in upravljanje, pa tudi za poklice, za katere se običajno zahtevajo srednje kvalifikacije, kot so prodajalci, čistilci in pomočniki⁸. Čeprav je prednostna naloga EU še boljše izkoriščanje obstoječih talentov in človeškega kapitala, zlasti z usposabljanjem in izpopolnjevanjem domače delovne sile, lahko tudi dobro upravljana delovna migracija pomaga izpolniti nekatere sedanje in prihodnje potrebe trga dela EU.

Ta položaj ni specifičen za Evropo. Vendar EU trenutno niti ni v najboljšem položaju niti ustrezno opremljena, da bi pritegnila delovne migrante, ki jih potrebuje. Do zdaj je bila EU pri privabljanju delavcev manj konkurenčna od drugih držav OECD – najbolj očitnih konkurentov EU v smislu gospodarskega profila – in ni dosegla pričakovanj, zlasti kar zadeva privabljanje visoko usposobljenih migrantov. Od vseh migrantov, ki so v letih 2015 in 2016 prebivali v državah OECD, je le 25 % tistih z visoko stopnjo izobrazbe izbralo destinacijo v EU, medtem ko jih je 75 % izbralo tretjo namembno državo (zlasti ZDA, Kanado in Avstralijo), glej graf v nadaljevanju.

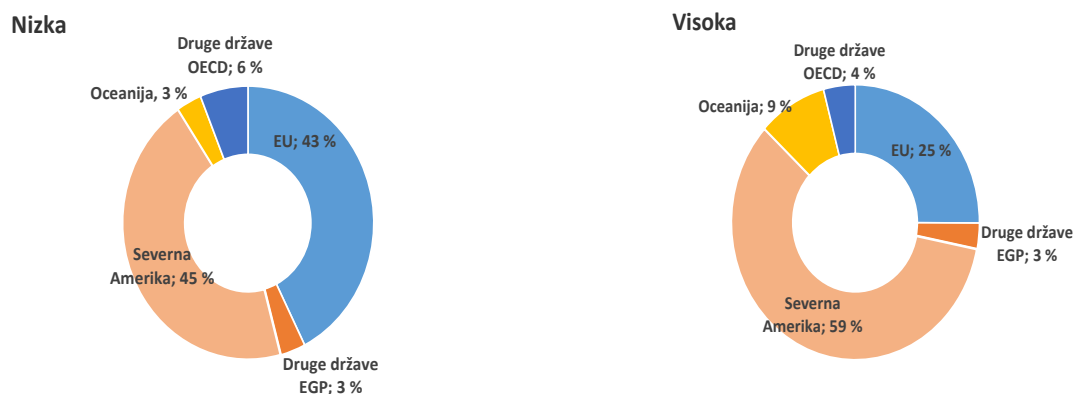
⁵ Glej prejšnjo opombo.

⁶ V skladu s scenarijem CEPAM Medium (SSP2) v smislu demografskih trendov in migracij, Skupno raziskovalno središče Evropske komisije (2018), „Demographic and Human Capital Scenarios for the 21st Century: 2018 assessment for 201 countries“ (Demografski scenariji in scenariji človeškega kapitala za 21. stoletje: ocena iz leta 2018 za 201 državo), Wolfgang Lutz, Anne Goujon, Samir KC, Marcin Stonawski, Nikolaos Stilianakis.

⁷ Medtem ko lahko povišanje stopnje udeležbe žensk in starejših delavcev odloži ta učinek, bo celotna delovna sila v EU in vseh državah članicah dolgoročno neizogibno upadla. ESDE 2017, poglavje 3, „Intergenerational fairness and solidarity today and challenges ahead“ (Medgeneracijska pravičnost in solidarnost danes ter prihodnji izzivi), <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8030&furtherPubs=yes>.

⁸ V skladu z napovedmi centra CEDEFOP iz leta 2018 za obdobje do leta 2030. Podane so tudi ocene po posameznem širšem gospodarskem sektorju: zaposlovanje se bo zmanjševalo v primarnem sektorju in ostalo enako v proizvodnem sektorju, hitro se bo povečalo v sektorju poslovnih in drugih storitev, zmerno v sektorju distribucije in prevoza, nekoliko pa v sektorju netrženih storitev.

Porazdelitev tujih državljanov z nizko in visoko stopnjo izobrazbe, po namembnih državah OECD, 2015–2016, v %

Vir: podatkovna zbirka o priseljencih v državah OECD (DIOC), 2015–2016. Opomba: EU se nanaša na EU-28 brez Hrvaške zaradi manjkajočih podatkov. Za Islandijo, Japonsko, Novo Zelandijo in Turčijo so podatki iz DIOC 2010–2011. Za EU so vključeni le priseljenci iz držav zunaj EU.

V zadnjih nekaj letih je bilo v okviru shem za visoko usposobljene delavce (sistema modre karte ali nacionalnih shem)⁹ sprejetih le približno 50 000 delavcev letno, ki predstavljajo 5 % vseh dovoljenj v zvezi z delom. Relativno je to precej manj v primerjavi z drugimi državami OECD, kot so ZDA, Kanada, Avstralija ali Nova Zelandija. Trenutno število državljanov tretjih držav, ki so bili sprejeti v EU na podlagi shem za visoko usposobljene delavce, predstavlja približno 0,01 % celotnega prebivalstva EU, medtem ko v Kanadi 150 000 ekonomskih migrantov, ki prispejo letno, predstavlja približno 0,4 % celotnega prebivalstva, 120 000 migrantov, ki letno pridejo v Avstralijo, pa predstavlja približno 0,5 % prebivalstva¹⁰ (v navedenih dveh državah je večina dolgotrajnih ekonomskih migrantov sprejeta na podlagi sistemov „za prijavo interesa“)¹¹. Iz tega je razvidno, da evropske politike zakonitih migracij niso posebej strateške in proaktivne ter niso ravno usklajene s potrebami trga dela.

Države članice ostajajo pristojne za odločanje, koliko delovnih migrantov bodo sprejele iz tretjih držav, vendar ima EU enotni trg, zato bi morala navzven delovati tudi kot enoten akter, da bi ustvarila ekonomijo obsega ter tako bolje tekmovala z drugimi pomembnimi namembnimi območji pri privabljanju usposobljenih in zlasti visoko usposobljenih delavcev. V korist Evrope bi bilo treba na evropski ravni narediti več, kar zadeva izboljšanje usklajevanja poklicnih kvalifikacij, priznavanje tujih kvalifikacij in olajšanje mobilnosti delavcev migrantov na enotnem trgu.

V EU so bila uvedena posebna pravila za pritegnitev visoko usposobljenih migrantov. Vendar je jasno, da sistem modre karte EU iz leta 2009 ni izpolnil zastavljenega potenciala vseevropske

⁹ Ta številka vključuje približno 10 000 državljanov tretjih držav, ki so bili sprejeti na podlagi nacionalnih shem v treh državah EU, za katere direktiva o modri karti ni zavezujoča (Danska, Irska in Združeno kraljestvo).

¹⁰ Vir: EPSC Brief (2018, v pripravi), „Towards a new paradigm of legal labour migration“ (Na poti k novi paradigmi zakonite delovne migracije). Za Kanado: to se v veliki večini nanaša na tuje delavce, ki so bili sprejeti prek sistema točkovanja za usposobljene migrante; za Avstralijo: zlasti na podlagi sistema točkovanja ali plačila delodajalca. Te številke vključujejo tudi njihove družinske člane.

¹¹ Ti modeli za upravljanje delovne migracije zagotovijo predhodni izbor z oblikovanjem skupine predhodno preverjenih kandidatov migrantov, kar omogoča boljše povezovanje ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih. OECD je izvedla študijo o teh shemah, pri čemer je ocenila tudi, koliko bi bile sheme ali nekateri njihovi elementi ustrezni v okviru EU.

sheme za privabljanje nadarjenih in visoko usposobljenih državljanov tretjih držav¹². Pogoji za sprejem, dogovorjeni leta 2009, so preveč omejevalni, Direktiva ne prinaša skladnosti in usklajevanja, prav tako pa je precej omejena tudi mobilnost imetnikov modre karte EU znotraj EU. V bistvu ni enotnega sistema modre karte EU, ker hkrati z njo obstajajo številne nacionalne sheme za visoko usposobljene, kar ustvarja razdrobljen okvir s številnimi različnimi veljavnimi pravili in postopki.

Zato je Komisija že pred več kot dvema letoma predstavila predlog – reformo direktive o modri karti EU¹³ – za izboljšanje pravil o privabljanju visoko usposobljenih migrantov. Splošni cilj je večja privlačnost modre karte EU z zagotavljanjem enotne vseevropske sheme s prilagodljivejšimi pogoji sprejema ter izboljšanjem in olajšanjem postopkov sprejema. Predlog zlasti krepi mobilnost znotraj EU z olajšanjem postopkov za kratkoročno (krajši poslovni izleti do 90 dni med državami članicami) in dolgoročno mobilnost, znižuje plačni prag z ustvarjanjem prilagodljivega razpona, znotraj katerega lahko države članice prag prilagodijo svojim razmeram na trgu dela, in predvideva boljše pogoje za nove diplomante iz tretjih držav in delavce na področjih s pomanjkanjem delovne sile. Poleg tega so v predlogu okrepljene pravice imetnikov modre karte (hitrejši dostop do statusa rezidenta za daljši čas, takojšen in prožnejši dostop do trga dela) in njihovih družinskih članov (zagotovilo, da se lahko hkrati pridružijo imetniku modre karte), kar bi moralo EU omogočiti, da postane privlačnejša destinacija za visoko usposobljene delavce, ki jih potrebuje naše gospodarstvo. Na podlagi novega sistema modre karte bi lahko zanjo zaprosili tudi visoko usposobljeni upravičenci do mednarodne zaščite.

Vendar so medinstitucionalna pogajanja o reformiranem predlogu modre karte trenutno zastala. Evropski parlament je sprejel cilje in pristop iz predloga Komisije, v Svetu pa so bila stališča držav članic deljena in doslej ni bilo mogoče doseči skupnega stališča na način, ki bi prinesel smiselno dodano vrednost trenutno nezadovoljivemu okviru.

Komisija Svet poziva, naj se hitro dogovori o stališču, ki ustvarja resnično dodano vrednost v primerjavi s sedanjo modro karto v skladu s cilji iz predloga Komisije. To bo omogočilo nadaljevanje pogajanj za doseganje ambicioznega sporazuma z Evropskim parlamentom, da bi zagotovili **sprejetje predloga Komisije za reformo direktive o modri karti EU pred volitvami v Evropskem parlamentu.**

2.2 Preselitev

Preselitev državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva je pomembna humanitarna pot, ki jo je mogoče ponuditi razseljenim osebam, ki potrebujejo mednarodno zaščito, da bi jim omogočili zakonit in varen vstop v Evropsko unijo. Je sestavni del širšega cilja zagotavljanja, da se lahko zaščita tistim, ki jo potrebujejo, zagotovi po varnih in zakonitih poteh, s čimer so te osebe odvrnjene od nedovoljenih in nevarnih potovanj. Navedene varne in zakonite poti ogrožajo tudi poslovni model tihotapskih mrež in prispevajo k zmanjšanju nedovoljenih migracij. Preselitev je prav tako orodje mednarodne solidarnosti in delitve odgovornosti s tretjimi državami, v katere je bilo razseljeno veliko število oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito.

Pobude EU za preselitev, ki so bile v zadnjih nekaj letih sprejete skupaj z državami članicami, so prinesle dobre rezultate ter prispevale h krepitvi partnerstev in solidarnosti Unije s tretjimi

¹² Po ocenah je 25 držav članic EU, v katerih se uporablja direktiva o modri karti EU, leta 2017 izdalo približno 11 500 modrih kart (kot prva dovoljenja, tj. brez tistih, ki so v EU bivali že prej in so menjali status), v primerjavi s približno 28 500 dovoljenji, izdanimi po nacionalnih shemah za visoko usposobljene delavce. Na splošno je število dovoljenj, izdanih visoko usposobljenim delavcem v državah članicah EU, še vedno majhno.

¹³ COM(2016) 378 final.

državami. Programi EU za preselitev so od leta 2015 pomagali 38 000 najranljivejšim osebam najti zatočišče v EU. Poleg tega so države članice sprejele največjo zavezo glede preselitve od nastanka EU, in sicer z novo shemo za preselitev, ki je bila na ravni EU vzpostavljena septembra 2017. Od te sheme bo imelo korist več kot 50 000 ljudi, podprta pa je s 500 milijoni EUR iz proračuna EU. Prvih osem mesecev izvajanja sheme je prineslo dobre rezultate, saj je bilo iz prednostnih regij preseljenih že več kot 13 200 oseb. Pomembno je, da se politične zaveze držav članic nadalje izvajajo in dodatno okrepijo ter se hitro uresničijo.

Hkrati bi bilo treba vzpostaviti strukturiran okvir EU za preselitev. Zato je Komisija v okviru splošne reforme skupnega evropskega azilnega sistema julija 2016 predlagala uredbo o okviru Unije za preselitev. S tem bi se prvič vzpostavil stalni okvir za bolj sistematično združevanje evropskih prizadevanj za preselitev in olajšalo izvajanje zavez glede preselitve na podlagi skupnih standardov. Bistvenega pomena je, da Evropski parlament in Svet hitro skleneta pogajanja, da bo ta instrument kmalu sprejet.

Prizadevanja za preselitev je mogoče dodatno okrepiti z razvojem drugih zakonitih poti. V zvezi s tem bi lahko zlasti programi zasebnega sponzorstva dopolnjevali obstoječe varne poti do sprejema v EU tistih, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in zagotovili boljšo socialno vključenost. Izid študije o izvedljivosti takih programov¹⁴ potrjuje, da lahko prispevajo k uresničevanju cilja spodbujanja varnih in zakonitih poti sprejema, hkrati pa dejavno vključijo civilno družbo in lokalne skupnosti ter s tem povečajo javno udejstvovanje na področju mednarodne zaščite in vključevanja. Poleg tega bi lahko zasebno sponzorstvo olajšalo vključevanje upravičencev z zagotavljanjem dodatnih sredstev na ravni posameznika in skupnosti.

Komisija bo proučila, kako bi bilo mogoče države članice najbolje podpreti pri vzpostavitvi in/ali razširitvi programov zasebnega sponzorstva. To bi se lahko na primer doseglo s spodbujanjem mehkih ukrepov, kot so programi usposabljanja, krepitev zmogljivosti, nabor orodij in operativno usmerjanje ter dejavnosti vzajemnega učenja, in/ali s ciljno usmerjenimi možnostmi financiranja.

- Komisija države članice poziva, naj okrepijo svoja prizadevanja za izvedbo 50 000 zavez na podlagi **sedanjega programa EU za preselitev**.
- Po velikem napredku, doseženem v tristranskih pogovorih z Evropskim parlamentom in Svetom, je treba te razprave zaključiti, **uredbo o okviru Unije za preselitev pa bi bilo treba hitro sprejeti**.

2.3 Sodelovanje s tretjimi državami

Zakonite poti so enako pomemben element za EU, da okrepi svoje sodelovanje s tretjimi državami ter prispeva k usklajenemu, celovitemu in strukturiranemu pristopu k migracijam, čimvečji sinergiji ter uporabi potrebnih spodbud in sredstev. EU lahko ima s skupnim ukrepanjem pri sodelovanju o upravljanju migracij boljše izhodišče kot tretje države. V skladu s pristopom partnerskega okvira, ki ga je EU razvila v prejšnjih letih, bi bilo treba zakonite migracije v celoti vključiti v zunanjo razsežnost EU. Okrepljeno in prilagojeno sodelovanje na področju zakonitih migracij s tretjimi državami izvora in tranzita migrantov bo z zagotovitvijo varnih in zakonitih alternativ osebam, ki se želijo preseliti, pomagalo zmanjšati nedovoljene migracije, prispevalo bo k zapolnitvi vrzeli v nekaterih sektorjih trgov dela držav članic EU in spodbujalo olajšanje sodelovanja v zvezi z vprašanji, kot so preprečevanje nedovoljenih

¹⁴ Glej študijo Evropske komisije o izvedljivosti in dodani vrednosti programov sponzorstva kot možni varni poti do sprejema v EU, vključno s preselitvijo (2018).

migracij ter ponovni sprejem in vračanje migrantov brez urejenega statusa. Izboljšanje zakonitih poti pomembno dopolnjuje *Sporočilo o novem zavezništvu Afrike in Evropske unije za trajnostne naložbe in delovna mesta: naše partnerstvo za naložbe, delovna mesta in rast se bo dvignilo na novo raven*¹⁵.

EU je v zvezi s tem v zadnjih nekaj letih dejavno spodbujala z zakonitimi migracijami povezane elemente zunanje migracijske politike, ki dopolnjujejo njeno širše zunanje delovanje in razvojno sodelovanje. To velja med drugim tudi zlasti za afriške države: najprej v okviru skupnega akcijskega načrta iz Vallette¹⁶ in v zadnjem času z usklajevanjem razvoja pilotnih projektov držav članic z izbranimi afriškimi državami, ki spodbujajo programe zakonitih migracij za delo ali pripravništvo, s finančno podporo EU. Vendar so v tem procesu prisotni izzivi, predvsem zaradi zadržanosti držav članic, da v celoti izvajajo dogovorjeni koncept in začnejo izvajati konkretne projekte.

Pomembna je tudi povezava med migracijskimi politikami in politikami mobilnosti na eni strani ter trgovskimi politikami na drugi strani, in sicer zlasti v storitvenem sektorju, kjer posamezniki vlagajo in opravljajo storitve na ozemlju druge stranke. Omogočanje njihove mobilnosti je ključnega pomena za doseganje pomembnih trgovskih sporazumov s tretjimi državami na področju storitev na podlagi vzajemnosti, kjer ima EU vse večjo konkurenčno prednost.

Komisija bo še naprej krepila sinergije med temi različnimi politikami, zlasti v zvezi s ponudniki storitev, in sicer s poenostavitvijo izdajanja vizumov za kratkoročno in dolgoročno bivanje.

Komisija države članice poziva, naj se **v celoti vključijo** v razvoj **pilotnih projektov o zakonitih migracijah ter pri njem sodelujejo** z določenimi **afriškimi državami**, v prihodnosti pa tudi z drugimi tretjimi državami, da bi se do konca leta začeli izvajati prvi projekti. Države članice bo pri teh prizadevanjih še naprej spodbujala s financiranjem in praktičnim usklajevanjem, kar bo pomembna spodbuda za sodelovanje pri celostnem upravljanju migracij, vključno z vračanjem in ponovnim sprejemom.

2.4 Vključevanje

Nazadnje, boljše upravljanje migracij se lahko doseže le, če EU in njene države članice okrepijo tudi prizadevanja za vključevanje državljanov tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU, z vključevanjem vseh ustreznih ravni oblasti in civilne družbe. Komisija namerava v predlaganem večletnem finančnem okviru povečati finančno podporo za ukrepe vključevanja in okrepiti sodelovanje več zainteresiranih strani, vključno z gospodarskimi in socialnimi akterji na vseh ravneh.

Za vključevanje so odgovorne zlasti države članice, vendar je EU za izboljšanje vključevanja v akcijski načrt za vključevanje iz leta 2016 vključila ukrepe za podporo državam članicam pri nadaljnjem razvoju in izvajanju učinkovitih ukrepov na vseh ustreznih področjih politike¹⁷. Izvajanje akcijskega načrta EU za vključevanje je že prineslo rezultate na številnih področjih. Komisija je na primer začela konkretne pobude, ki so posebej namenjene spodbujanju vključevanja na trg dela in vključujejo delodajalce ter gospodarske in socialne partnerje.

Komisija je zlasti maja 2017 začela pobudo „delodajalci z združenimi močmi za spodbujanje vključevanja“, da bi spodbudila prizadevanja delodajalcev za pospeševanje vključevanja

¹⁵ COM(2018) 643 final.

¹⁶ https://www.consilium.europa.eu/media/21839/action_plan_en.pdf.

¹⁷ COM(2016) 377 final.

državljanov tretjih držav na trg dela¹⁸. Vzpostavila je tudi evropsko partnerstvo za vključevanje s socialnimi in gospodarskimi partnerji na evropski ravni, da bi tesneje sodelovali pri spodbujanju hitrejšega in učinkovitejšega vključevanja beguncev na evropski trg dela¹⁹. Povečala se je tudi podpora lokalnim in regionalnim organom, zlasti prek partnerstva za vključevanje migrantov in beguncev v okviru agende za mesta. V zvezi s tem se je aprila letos začelo poskusno izvajanje projekta mestne akademije za vključevanje, ki je namenjen usposabljanju lokalnih strokovnjakov v zvezi z več vidiki in politikami vključevanja na lokalni ravni. Nazadnje, pred kratkim se je zagotovila dodatna finančna podpora za nadaljnjo podporo konkretnim ukrepom držav članic na tem področju. Komisija je začela izvajati tudi orodje za profiliranje znanj in spretnosti²⁰ za podporo državam članicam pri zgodnjem profiliranju znanj, spretnosti in kvalifikacij državljanov tretjih držav, ki pomaga prepoznati posebne potrebe posameznikov za vključevanje na trg dela in poenostaviti postopek usklajevanja iskalcev zaposlitve s prostimi delovnimi mesti.

Vključevanje je še naprej ključnega pomena za zagotavljanje socialne kohezije in gospodarske uspešnosti, in sicer s spodbujanjem in spoštovanjem temeljnih vrednot EU ter izogibanjem zapravljanju ali premajhnemu izkoriščanju znanj, spretnosti in kompetenc. V zvezi s tem bi se lahko z odpravo trenutne razlike v zaposlenosti med državljani tretjih držav in državljani EU izboljšal proračunski saldo v več državah članicah²¹.

Komisija države članice poziva, naj **še naprej vlagajo v politike vključevanja**, usmerjene v migrante, ki zakonito prebivajo na njihovem ozemlju, in sicer z večjo ter bolje usmerjeno in usklajeno **finančno podporo EU**, kot se predlaga v naslednjem večletnem finančnem okviru, ki ga je treba hitro sprejeti, pa tudi z vključevanjem vseh ustreznih zainteresiranih strani na vseh ravneh, vključno z gospodarskimi in socialnimi akterji.

3. NADALJNI UKREPI

Celovit pristop k migracijam je bistvenega pomena za nadomestitev nezakonitih in nevarnih poti z zakonitimi, urejenimi in varnimi potmi za tiste, ki potrebujejo zaščito, ter privlačnimi in učinkovitimi potmi za tiste, ki jih potrebujemo na naših trgih dela. Da bi se to uresničilo, mora EU ukrepati hitro, učinkovito in skupaj. Komisija se je zavezala, da bo v celoti opravljala svojo vlogo pri izvajanju tega celovitega pristopa.

Komisija zlasti Svet in države članice poziva, naj v kratkem času zagotovijo tri ključne elemente za izboljšanje zakonitih poti:

- se dogovorijo o stališču, s katerim se bo zagotovil privlačen in učinkovit sistem modre karte EU;
- izvedejo zaveze glede 50 000 preselitev in se dogovorijo o okviru Unije za preselitev;
- hitro razvijejo in začnejo izvajati pilotne projekte o zakonitih migracijah z afriškimi in drugimi partnerskimi državami, ki kažejo zavezanost partnerstvu pri upravljanju migracij, tudi v zvezi s ponovnim sprejemom migrantov brez urejenega statusa.

Poleg tega Komisija Evropski parlament in Svet poziva, naj pred volitvami Evropskega parlamenta leta 2019 sprejmeta prenovljeno direktivo o modri karti in okvir Unije za preselitev.

¹⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration/european-dialogue-skills-and-migration/integration-pact_en.

¹⁹ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/documents/policies/legal-migration/integration/docs/20171220_european_partnership_for_integration_sl.pdf.

²⁰ <https://ec.europa.eu/migrantskills/#/>

²¹ OECD, Mednarodni migracijski izgleidi, 2013.

Dolgoročneje se mora nadaljevati tudi delo v zvezi s popolno posodobitvijo in prilagoditvijo politike EU o zakonitih migracijah sedanjim in prihodnjim potrebam Evropske unije. V ta namen bo Komisija začela posvetovalni postopek na visoki ravni z vsemi zainteresiranimi stranmi na podlagi ugotovitev „preverjanja ustreznosti“.